

Til
Nærings- og fiskeridepartementet
Finansdepartementet

Gjenpart
Statsministerens kontor
Forsvarsdepartementet
Norsk Romsenter

Oslo,
7. mars 2025

Fra
Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)

STATSBUDSJETTET 2026 – REGJERINGENS BUDSJETTKONFERANSE – INNSPILL FRA NIFRO

NIFRO – Norsk Industriforum for Romvirksomhet – er interesseorganisasjonen for norsk romnæring. Vi representerer om lag 50 medlemmer, alt fra store industriselskaper til små oppstartsbedrifter, men også akademia – med universiteter og forskningsinstitusjoner som er involvert i rom-relatert forskning, utvikling og utdanning. Vi representerer med andre ord hele verdikjeden for norsk romvirksomhet.

Bakgrunn

2024 og 2025 kan betegnes som skikkelige gjennombruddsår for norsk romfart: Romhavnen på Andøya åpnet som kjent i november 2023, og første oppskyting av satellitter fra norsk jord er nært forestående. Også Space Norways store ASBM-prosjekt (Arctic Satellite Broadband Mission) er i mål – de to satellittene ble skutt opp fra Vandenberg Space Force Base i august. Vi er også godt i gang med andre store prosjekter bl a for maritim overvåking i nordområdene. Satsingen på romfart, som blant annet er reflektert i Hurdals-plattformen, begynner å få merkbare resultater. Og den entusiasmen vi opplever i universitets-, student- og gründermiljøene for tiden, gir grunnlag for optimisme og fremtidstro.

Himmelen er likevel langt fra skyfri for norsk romfart. Det moderne samfunnet er fullstendig avhengig av rominfrastruktur, og Norge mer enn de fleste. Norge er et av verdens mest digitaliserte land, og med store maritime og arktiske områder. Rominfrastruktur er en kritisk del av den nasjonale infrastrukturen i Norge. Det blir også stadig mer tydelig at

Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO)
Drammensveien 165, 0277 Oslo
E-post gunnar@nifro.no, alt nifro@nifro.no, tel 488 92 340

romvirksomheten må sees i sammenheng med nasjonal sikkerhet, og at disse kapasitetene må beskyttes.

Behov for en ny romstrategi

Stortingsmelding nr 10, 2019-20 omtales ofte som «romstrategien». Den ble imidlertid lagt frem i desember 2019, og er over fem år gammel nå. Med den raske utviklingen og mange nye utviklingstrekk innen romfarten, er det derfor på høy tid at Norge utarbeider en ny og mer kraftfull romstrategi. NIFRO deltar gjerne i en slik prosess.

Et viktig element i en slik strategi bør også være et mer omfattende nasjonalt, maritimt overvåkingsprogram enn dagens. Programmet bør inkludere FoU-aktiviteter. Et slikt program kan også være en drivkraft for innovasjon og teknologiutvikling. Programmet må være langsiktig, ha klare rollefordelinger og tydelig mandat.

Et tverrsektorielt område, behov for tverrdepartemental samhandling

Romvirksomheten er i sin natur tverrsektoriell, og berører ansvarsområdet til de fleste departementer. Det bør vurderes om den norske staten har organisert seg hensiktsmessig innen rom. At NFD er «romdepartementet» kan oppfattes som at hovedfokuset på rom i norsk sammenheng er knyttet til næring. Samtlige sektorer i det norske samfunnet i dag er imidlertid avhengige av fungerende romkapasiteter. Vi har riktig nok et Romutvalg og et Romsikkerhetsutvalg, men de er lite synlige og synes å ha svake mandater. Det bør vurderes å etablere et kraftfullt tverrfaglig/tverr-departementalt organ med et tydelig mandat. Den norske romnæringen bør involveres i dette arbeidet.

Norges langsiktige forpliktelser i ESAs programmer

Statsbudsjettet for 2026 vil ventelig legge føringer for hvilke langsiktige forpliktelser Norge kan signalisere på Den europeiske romfartsorganisasjonens (ESAs) ministerrådskonferanse senhøstes 2025. Samarbeidet innen ESA har avgjørende betydning for norsk romnæring og norsk egenevne innen romsektoren.

I forbindelse med forrige ministerrådsmøte i 2022 hadde vi en svært kritisk situasjon ved at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 innebar en reduksjon i våre langsiktige forpliktelser til ESA på om lag 75 prosent. Noe lignende har også skjedd tidligere, bl a i 2016. I 2022 ble dette avverget gjennom et Dokument 8-forslag som fikk flertall i Stortinget. I forbindelse med budsjettprosessen for 2026 er det svært viktig å unngå en reprise av «nesten-ulykkene» som inntraff på tilsvarende konferanser i 2016 og 2022.

EU og internasjonalt romsamarbeid

Når det gjelder romkapasiteter, er norsk egenevne i dag sterkt avhengig av EUs romtjenester og av allianser med USA og amerikanske aktører. Dette skaper økende uro, da disse avhengighetene er under press.

En rekke elementer i EUs romprogram har stor betydning for Norge – både fordi vi har nasjonalt behov for å ha tilgang til dem, og fordi deltakelse i programmene styrker vår kompetanse og egenevne. Noen eksempler:

- Navigasjon og posisjonering
- Trygg og robust satellittkommunikasjon
- Overvåkning av klima og miljøkatastrofer
- Sikkerhet og beredskap
- Romvær og situasjonsforståelse i rommet (SSA)

EU tar nå nye initiativer for å skape og sikre egne evner for EU og for medlemslandene. Dette innebærer større utfordringer for ikke-medlemmer som Norge, både for bruk av tjenester og for samarbeid om å skape nye. Vi vurderer det som avgjørende viktig for Norge som nasjon, og for norsk romnæring, at vi får delta i EUs nye romprogram.

Beskyttelse og sikring av romkapasiteter

Norge er et av verdens mest digitaliserte land, og med store maritime og arktiske områder. Rominfrastruktur er en kritisk del av den nasjonale infrastrukturen i Norge, og satellittkommunikasjon vil i kritiske situasjoner være den eneste muligheten til å opprettholde/re-etablere kommunikasjon mellom sentrale aktører på både sivil og militær side. Det blir også stadig mer tydelig at romvirksomheten må sees i sammenheng med nasjonal sikkerhet, og at disse kapasitetene må beskyttes og sikres. Det bør lages en langtidsplan for sikring av nasjonale romkapasiteter

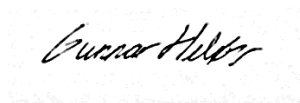
Sikre etablering av nasjonalt jordobservasjonssenter

Det nasjonale jordobservasjonssenteret ble omtalt i Hurdalsplattformen, og ble etablert i Tromsø i 2024. Senteret er viktig for å etablere tilgang til nasjonale satellitttjenester, sikker nasjonal datadeling og flerbruk av satellittdata. Senteret skal også være et samlende kompetansemiljø på jordobservasjonsdata både for myndighetene, industrien og akademien. Det er viktig at senteret blir videreført og får tildelt tilstrekkelige ressurser for å ivareta disse oppgavene.

Avslutning

NIFRO står alltid til rådighet for å utdype poengene vi kort har anført ovenfor.

Med vennlig hilsen

Gunnar Heløe
Daglig leder, NIFRO